

Викладач: ст.викл. Могдальова І. В.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З КУРСУ
„СОЦІОЛОГІЯ”

ТЕМА 1
СОЦІОЛОГІЯ ЯК НАУКА
(2 години)

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. Об'єкт та предмет соціології. «Соціальний факт» як предметна галузь соціології (Е. Дюркгейм).
2. Специфіка соціологічного знання. Підходи до визначення структури та рівнів соціологічного знання.
3. Категорії та закони соціології. «Соціальне» як одна з головних категорій соціології.
4. Функції соціології.
5. Зв'язок соціології з іншими науками.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ:

1. Що таке соціологія? Її сутність?
2. Поясніть, у чому відмінність об'єкта від предмета соціології.
3. Що таке теоретична соціологія?
4. Що таке прикладна соціологія?
5. У чому відмінність теоретичної та прикладної соціології?
6. Назвіть функції соціології та охарактеризуйте їх.
7. Що таке теорії середнього рівня?
8. Коли виникла соціологія?
9. Хто є родоначальником соціології як науки?
10. Розкрийте сутність макросоціології.
11. Охарактеризуйте сутність мікросоціології.
12. Назвіть основні ознаки соціальних законів.
13. У чому значення соціології?

ДОПОВІДІ:

1. Історичні умови виникнення соціології.
2. Специфіка соціологічного аналізу соціальних явищ.
3. Значення соціології для розвитку суспільства.
4. Професійна етика соціолога.
5. Специфіка соціологічного знання.
6. Методи соціології.
7. Соціологія та соціальні проблеми.
8. Роль соціології у формуванні духовності людини.

ТЕМА 2
ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ СОЦІОЛОГІЇ.
СОЦІОЛОГІЯ В УКРАЇНІ
(2 години)

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. Протосоціологія: виникнення та розвиток соціологічної думки (Античність, Середні віки, епоха Відродження та Просвітництво).
2. Класична соціологія (кінець ХІХ – початок ХХ ст.):
 - О. Конт;
 - Г. Спенсер;
 - К. Маркс;
 - Е. Дюркгейм;
 - М. Вебер;
 - Г. Зиммель.
3. Соціологія ХХ ст.:
 - Т. Парсонс;
 - Р. Мертон;
 - Н. Смелзер;
 - Г. Маркузе.
4. Становлення і розвиток соціологічної думки в Україні.
5. Особливості розвитку соціології в Росії.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ:

1. Коли виникає соціологія як наука?
2. Хто вважається її засновником?
3. Які уявлення про соціологію має О. Конт?
4. Назвіть основні напрями розвитку соціології.

5. Охарактеризуйте марксистський напрям в соціології.
6. Охарактеризуйте функціоналістський напрям в соціології.
7. Охарактеризуйте неомарксизм.
8. У чому суть соціологічної концепції юридичної школи російської соціології?
9. Що входило у коло наукових інтересів М. М. Ковалевського?
10. Хто першим серед російських соціологів почав досліджувати політичні партії і еліту?
11. Назвіть головну наукову працю П. Сорокіна.
12. У чому проявляється глобалізація сучасної соціології?

ДОПОВІДІ:

1. Соціологія в сучасній Україні: проблеми і перспективи.
2. Позитивізм та натуралізм у соціології.
3. Матеріалізм і суб'єктивізм у соціології.
4. К. Маркс та його роль у соціології.
5. Класична німецька соціологія.
6. Руська соціологічна думка.
7. Сучасні рухи та напрямки у соціології.

ТЕМА 3

СУСПІЛЬСТВО ЯК ЦІЛІСНА ДИНАМІЧНА СИСТЕМА.

СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА СУСПІЛЬСТВА

(6 годин)

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

Частина 1:

1. Поняття про соціальну систему. Суспільство як соціальна система: різні підходи до визначення суспільства в історії соціології та в сучасних теоріях.
2. Головні ознаки суспільства. Історичні типи суспільств (К. Маркс, К. Поппер, Д. Белл тощо).
3. Соціальні спільноти: сутність, фактори функціонування та види.
4. Соціальні групи: поняття, структура та види.

Частина 2:

5. Основні риси та типи соціальних організацій.
6. Поняття про соціальні інститути: функції та класифікація.
7. Сім'я як соціальний інститут. Функції сім'ї.
8. Поняття про шлюб. Функції шлюбу.
9. Історичні типи та форми шлюбно-сімейних відношень.

Частина 3:

10. Соціальна структура суспільства та її головні елементи.
11. Соціальна мобільність населення. Різновиди мобільності.
12. Соціальна стратифікація та диференціація. Історичні типи стратифікації.
13. Соціальна структура суспільства та аномія (Е. Дюркгейм, Р. Мертон тощо).

14. Маргіналізація суспільства. Причини та наслідки маргінальних процесів.
15. Міграція: сутність, види та причини виникнення.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ:

1. Чи є соціальна нерівність атрибутом соціального життя? Чому?
2. Охарактеризуйте структуру будь-якого суспільства. Які основні структурні елементи суспільства?
3. Що таке клас, каста?
4. У чому специфіка соціальної групи інтелігенції?
5. Які нові класи формуються в сучасному українському суспільстві?
6. Що таке соціальна мобільність?
7. Охарактеризуйте основні типи соціальної мобільності.
8. Як пов'язана соціальна мобільність з соціальним статусом?
9. Визначте основні наслідки соціальної мобільності для конкретної особистості.
10. За якими основними параметрами визначав соціальну стратифікацію німецький соціолог М. Вебер?
11. У чому значення теорії стратифікації?
12. Хто ввів поняття «аномія»? Розкрийте його значення.

ДОПОВІДІ:

1. Суспільство як цілісна динамічна система.
2. Соціальна структура українського суспільства і тенденції її розвитку.
3. Система сучасних суспільств: тенденції та перспективи розвитку.
4. Соціальна нерівність: основні підходи до його вивчення.

5. Середній клас українського суспільства: проблеми набуття соціального статусу.
6. Бізнес-еліта в сучасній Україні: сутність, структура, статус.
7. Бідність як соціальний феномен українського суспільства.
8. Теорія соціальної адаптації в суспільстві, що змінюється.
9. Проблеми соціальної інтеграції в суспільстві, що трансформується.
10. Освіта як соціальний інститут.
11. Формальні і неформальні організації молоді в Україні.
12. Основні причини кризи сучасної родини.
13. Зміни функцій родини в XXI ст.

ТЕМА 4
СОЦІОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ
(4 години)

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

Частина 1:

1. Взаємозв'язок понять «індивід», «людина», «індивідуальність» та «особистість». Соціологічна структура особистості.
2. Основні соціологічні теорії особистості:
 - теорія дзеркального «Я» (Ч. Кулі, Дж. Мід);
 - психоаналітична теорія (З. Фрейд);
 - теорія особистості К. Маркса;
 - діяльнісний підхід (Л. С. Виготський);
 - поведінкова концепція (Б. Скіннер, Дж. Хоманс).
3. Соціальні статуси особистості та їх ієрархія.
4. Поняття соціальної ролі. Сутність рольового конфлікту.

Частина 2:

5. Соціалізація особистості: поняття, етапи та соціальні фактори розвитку.
6. Особливості поведінки особистості в системі соціальних відношень. Поняття про соціальну поведінку.
7. Соціальні норми та соціальний контроль.
8. Девіантна поведінка особистості. Основні теорії девіантності.
9. Типологія девіантної поведінки: загальна характеристика.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ:

1. У чому принципова відмінність соціологічного підходу до вивчення особистості від філософського і психологічного? Як ці підходи взаємодоповнюють один одного?
2. У чому суть співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість»?
3. Дайте визначення особистості. Прокоментуйте, що означає для людини бути «включеною у систему суспільних відносин».
4. Як ви вважаєте, що таке соціальні властивості людини?
5. Проаналізуйте свої соціальні властивості і якості. Чи є ви особистістю?
6. Яка поведінка називається девіантною?
7. Як пояснюються девіації з біологічних позицій?
8. Як пояснював девіантну поведінку Е. Дюркгейм?
9. Охарактеризуйте основні форми соціального контролю.
10. У чому значення норм і правил для регулювання поведінки людей?

ДОПОВІДІ:

1. Соціальний контроль як особливий механізм соціальної регуляції поведінки людей.
2. Конформізм з точки зору соціалізації особистості.
3. Субкультура засуджених: структура та зміст.
4. Суїцид – проблема цивілізованого суспільства.
5. Девіантна поведінка підлітка.
6. Організована злочинність в Україні: теорія і реальність.

ТЕМА 5
СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ
(2 години)

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. Соціологія праці як наука: предмет, об'єкт, завдання та функції.
2. Праця як сфера діяльності: характер, зміст, умови та функції праці.
3. Мотиви праці. Поняття трудової поведінки.
4. Соціальні проблеми трудового колективу.
5. Соціальні фактори підвищення ефективності праці.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ:

1. Як ви думаєте, чи впливають соціальні цінності на формування трудового колективу?
2. Доведіть, що поведінка суб'єкта праці являється соціальним інститутом?
3. Чи впливає соціальна адаптація на результат трудової діяльності?
4. Які мотиви рухають трудову поведінку?
5. Розкрийте суть праці і його роль в розвитку людини і суспільства.
6. Перерахуйте основні цілі, яких можна досягти за допомогою праці.
7. Які завдання вирішує соціологія праці на сучасному етапі розвитку суспільства?
8. Поясніть, що таке характер праці і зміст праці.
9. Розкрийте поняття «умови праці».
10. Що таке трудова організація?
11. Назвіть основні процеси, що відбуваються в трудовій організації.
12. Що таке трудова мотивація?
13. Які основні характеристики відношення працівника до праці?

14. Яка структура трудової поведінки?
15. Перерахуйте і охарактеризуйте види трудової поведінки.
16. Що таке стимулювання праці?
17. Назвіть основні види стимулювання праці.
18. Охарактеризуйте соціальний захист працівників.

ДОПОВІДІ:

1. Праця як специфічний соціальний процес.
2. Соціально-трудові процеси.
3. Трудова поведінка як соціальний інститут.
4. Мотивація трудової поведінки.
5. Соціологія трудового колективу.
6. Соціальні спільноти у сфері праці.
7. Людина як суб'єкт праці.

РЕФЕРАТ

Реферат є **обов'язковим** видом роботи для студентів спеціальності АТР. Тему реферату студент обирає згідно зі списком рекомендованих тем рефератів з курсу «Соціологія». Дана робота виконується в електронному (в обсязі 15 – 17 стор.) або рукописному варіанті (в обсязі 18 – 20 стор.). Шрифт 14, полуторний; поля: ліве – 3 см, верхнє та нижнє – 2 см, праве – 1,5 см.

Реферат здається на перевірку та захищається протягом учбового семестру.

Увага!!! Написання та захист реферату є однією з умов отримання заліку з дисципліни «Соціологія».

Зміст реферату:

Титульний лист (Див. зразок)

План (3 – 5 питань реферату)

Вступ

Розкриття питань роботи

Висновки

Список використаних джерел

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ, МОЛОДІ І СПОРТУ УКРАЇНИ
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
„ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

Кафедра суспільних наук

РЕФЕРАТ

з курсу «Соціологія»

на тему:

«Проблема лідерства у родині»

Виконав: ст. гр. АТР-07 а

Петров О. С.

Перевірив: ст. викл. Могдальова І. В.

Горлівка – 2012

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

Група А

1. Професійна орієнтація молодого покоління: проблеми самовизначення.
2. Вплив комп'ютерних ігор на розвиток підлітка.
3. Ціннісні орієнтації молоді в умовах суспільної кризи.
4. Літні люди в сучасному українському суспільстві.
5. Безробіття як молодіжна проблема.
6. Структура цінностей різних поколінь.
7. Професійна орієнтація безробітних: сутність та перспективи.
8. Портрет сучасного українського підприємця.
9. Соціальна нерівність: основні підходи до її вивчення.
10. Середній клас українського суспільства: проблеми набуття соціального статусу.
11. Бізнес-еліта в сучасній Україні: сутність, структура, статус.
12. Сучасні тенденції розвитку української інтелігенції.
13. Бідність як соціальний феномен українського суспільства.
14. Вплив засобів масової інформації на розвиток людини.
15. Роль традицій у сучасному суспільстві.
16. Освіта як соціальний інститут.
17. Формальні організації молоді в Україні.
18. Неформальні організації молоді в Україні.
19. Основні причини кризи сучасної родини.
20. Проблема лідерства у родині.
21. Зміни функцій родини в ХХІ ст.
22. Соціальний конфлікт: його природа, функції, механізм вирішення.
23. Місце соціальних норм і цінностей у системі культури.
24. Реклама як засіб спілкування.
25. Історичні типи суспільств та історичні типи особистостей. Авторитарна особистість.
26. Соціалізація: сутність, етапи, механізм розвитку.

Група Б

1. Вплив групи на розвиток особистості.
2. Позитивна і негативна девіації та їх роль у соціальних процесах.
3. Суспільна реакція на девіантну поведінку.
4. Місце суспільної думки в реалізації соціального контролю.
5. Соціальний контроль як інструмент регуляції поведінки людини.
6. Злочинна поведінка: сутність, причини та наслідки.
7. Друга освіта: реальність і перспективи.
8. Критерії якості освіти.
9. Екологічні проблеми і соціологічні методи їх досліджень.
10. Соціальні технології в промисловому і виробничому управлінні.

11. Глобалізація соціальних процесів у сучасному світі: зміст, сутність, чинники.
12. Глобальні проблеми сучасності та шляхи їх розв'язання.
13. Демографічний «вибух» і розвиток світового співтовариства.
14. Місце людини у сучасному інформаційному світі.
15. Загальне поняття вільного часу та його значення в сучасному світі.
16. Структура вільного часу.
17. Предмет, соціальна природа та сутність громадської думки.
18. Функції громадської думки. Критерії і показники її соціальної зрілості.
19. Засоби формування громадської думки.
20. Маргіналізація України: сутність, види, причини та наслідки.
21. Особливості аномічного стану сучасного українського суспільства.
22. Конформізм з точки зору соціалізації особистості.
23. Субкультура засуджених: структура та зміст.
24. Суїцид – проблема цивілізованого суспільства.
25. Девіантна поведінка підлітка.
26. Організована злочинність в Україні: теорія і реальність.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДО МРК (ДО ЗАЛІКУ) З ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІОЛОГІЯ»

для студентів 4 курсу спеціальності «АТР»

Викладач: ст. викл. Могдальова І. В.

1. Визначте та обґрунтуйте об'єкт, предмет та задачі сучасної соціології.
2. Проаналізуйте соціальний факт як предметну галузь соціології.
3. Дайте оцінку специфіці соціологічного знання. Проаналізуйте його сутність, структуру та рівні.
4. Дайте загальну характеристику галузей соціології.
5. Розкрийте специфіку соціологічних законів. Наведіть приклади їх проявів.
6. Проаналізуйте категорії соціології. Перерахуйте головні соціологічні категорії.
7. Назвіть та охарактеризуйте функції соціології.
8. Покажіть зв'язок соціології з іншими науками.
9. Дайте загальну характеристику сучасних рухів та напрямків у соціології.
10. Визначте та дайте оцінку головним методам соціології.
11. Дайте оцінку сучасним соціальним проблемам.
12. Обґрунтуйте роль соціології у формуванні духовності людини.
13. Проаналізуйте античний етап становлення соціологічної думки.
14. Дайте загальну оцінку соціологічної думки у Середні віки.
15. Розкрийте специфіку розвитку соціологічної думки в епоху Відродження.
16. Розгляньте класичний період розвитку соціології. Назвіть особливості класичної соціології.
17. Дайте характеристику соціологічної теорії О. Конта.
18. Розкрийте сутність теорії соціальної еволюції Г. Спенсера.
19. Проаналізуйте матеріалізм К. Маркса.
20. Визначте особливості теорії «соціального реалізму» Е. Дюркгейма.
21. Проаналізуйте «розуміючу соціологію» М. Вебера.
22. Дайте оцінку соціологічній теорії Г. Зиммеля. Розкрийте концепцію форм соціального життя.
23. Дайте загальну оцінку соціології ХХ ст. Назвіть головні соціологічні напрямки.
24. Розкрийте специфіку становлення і розвитку соціологічної думки в Україні. Назвіть головних представників української соціології.

25. Розгляньте особливості розвитку соціології в Росії. Назвіть головні напрямки соціології в Росії.
26. Визначте поняття «соціальна система». Дайте оцінку суспільству як соціальній системі.
27. Визначте та проаналізуйте головні ознаки суспільства.
28. Дайте оцінку історичним типам суспільств.
29. Охарактеризуйте сутність, фактори функціонування та види соціальних спільнот.
30. Проаналізуйте специфіку соціальних груп. Розкрийте структуру та види соціальних груп.
31. Охарактеризуйте структуру студентською групи, членом якої Ви є.
32. Дайте оцінку основним рисам та типам соціальних організацій. Розкрийте функції соціальних організацій.
33. Визначте поняття про соціальні інститути. Охарактеризуйте їхні функції та різновиди.
34. Розгляньте сім'ю як соціальний інститут. Визначте її функції та види.
35. Розкрийте сутність поняття «шлюб». Проаналізуйте функції та види шлюбів.
36. Дайте оцінку соціальній структурі суспільства та її головним елементам.
37. Визначте особливості соціальної мобільності населення та її різновиди. Наведіть власні приклади соціальної мобільності.
38. Обґрунтуйте особливості соціальної стратифікації та диференціація. Розгляньте історичні типи стратифікації.
39. Покажіть взаємозв'язок соціальної структури суспільства та аномії.
40. Дайте оцінку маргіналізації суспільства. Назвіть причини та наслідки виникнення маргінальних процесів.
41. Проаналізуйте сутність, види та причини виникнення міграції.
42. Обґрунтуйте специфіку структури сучасного українського суспільства.
43. Порівняйте поняття «індивід», «людина», «індивідуальність» та «особистість». Охарактеризуйте себе як особистість.
44. Проаналізуйте соціологічну структуру особистості. Розгляньте одну з теорій особистості (на вибір).
45. Визначте соціальні статуси особистості, їх види та ієрархію.
46. Розкрийте поняття та структуру соціальної ролі. Визначте сутність рольового конфлікту. Назвіть (мінімум 10) власних соціальних статусів.

47. Обґрунтуйте поняття, етапи та фактори розвитку соціалізації особистості.
48. Розгляньте особливості поведінки особистості в системі соціальних відношень. Дайте загальну характеристику поняттю соціальної поведінки.
49. Проаналізуйте соціальні норми та соціальний контроль.
50. Дайте оцінку девіантній поведінці особистості. Розкрийте основні теорії девіантності.
51. Розкрийте та проаналізуйте типологію девіантної поведінки. Назвіть причини та наслідки девіантної поведінки.
52. Визначте предмет, об'єкт, завдання та функції соціології праці як науки.
53. Проаналізуйте працю як сферу діяльності. Визначте функції праці.
54. Дайте оцінку мотивам праці. Визначте поняття трудової поведінки.
55. Виділіть та проаналізуйте соціальні проблеми трудового колективу.
56. Обґрунтуйте соціальні фактори підвищення ефективності праці.
57. Назвіть та охарактеризуйте соціально-трудова процеси.
58. Охарактеризуйте феномен лідерства та керівництва у трудовому колективі.
59. Проаналізуйте соціальні спільноти, які формуються у сфері праці.
60. Охарактеризуйте людину як суб'єкта праці.

Знати визначення наступних соціологічних категорій: соціологія, соціальний факт, соціальне, соціологічне знання, теоретична соціологія, практична соціологія, мікросоціологія, макросоціологія, соціологічна категорія, соціологічний метод, метод спостереження, експеримент, анкетування, статистика, закон соціології, соціальна проблема, соціальна система, суспільство, історичний тип суспільства, рабство, каста, клас, соціальна спільнота, соціальна група, види соціальних груп (формальна, неформальна, велика, мала тощо), соціальна організація, соціальний інститут, види соціальних інститутів (релігійні, політичні тощо), сім'я, типи сім'ї (проста, одностатева, багатодітна тощо), шлюб, типи шлюбу (моногамія, полігамія тощо), соціальна мобільність, види соціальної мобільності (вертикальна, горизонтальна тощо), соціальна стратифікація, види соціальною стратифікації, диференціація, аномія, маргіналізація, маргінал, види маргіналів (політичні, релігійні, економічні тощо), міграція, види міграції (добровільна, примусова тощо), середній клас, бізнес-еліта, еволюція, революція, модернізація, соціальний розвиток, соціальний процес, соціальна динаміка, соціальний прогрес, соціальний регрес, індивід, людина, індивідуальність, особистість, характер, мотив, цінність, світогляд, потреба, соціальний статус, соціальна роль, рольовий конфлікт, соціалізація, соціальна поведінка, соціальна норма, соціальний контроль, девіантна поведінка, конформізм, лідерство, керівництво, праця, трудова поведінка, трудовий колектив.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Герасимчук А.А. Соціологія: Навчальний посібник. – К., 2002.
2. Городяненко В.Г. Соціологія: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., Академія, 1999.
3. Сасіна Л.О., Мажник Н.А. Соціологія: Навчальний посібник. – Х.: ВД «ИНЖЕК», 2005. – 208 с
4. Лукашевич П.П., Туленков Соціологія. Базовий курс: Підручник. – К.: Каравела, 2005. – 312 с.
5. Социология для технических вузов: учеб. пособие для техн. вузов / под науч. ред. С. Н. Яременко. – Ростов – на – Дону: Феникс, 2001. – 416 с.
6. Социология: Учебник для вузов / В.Н. Лавриненко, Н.А. Нартов, О.А. Шабанова, Г.С. Лукашова; Под ред. проф. В.Н. Лавриненко. 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. - 407 с.
7. Кон И. С. Социология личности. М.: Политиздат, 1967. – 393 с
8. Моль Абрам. Социодинамика культуры. Пер с франц. – М.: «Прогресс», 1973. – 405с.
9. Новые направления социологической теории. Пер с англ. Ионина Л.Г., под общ. ред. Г. В. Осипова. – М.: «Прогресс», 1978. – 389с.
10. Сорокин П. А. Цивилизация. Общество. Общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Согомонов: Пер с англ. - М.: Политиздат, 1992. – 543с.